

PATVIRTINTA
Lietuvos nacionalinės
Martyno Mažvydo bibliotekos
generalinio direktoriaus įsakymu
2026 m. kovo 6 d. Nr. B-40

LIETUVOS LEIDYBOS STATISTINIO TYRIMO METODIKA

I SKYRIUS

BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Lietuvos leidybos statistinio tyrimo (toliau – tyrimas) metodikoje aprašomos vartojamos sąvokos, tyrimą reglamentuojantys teisės aktai, taikomi klasifikatoriai, statistinių duomenų šaltiniai, duomenų rinkimo ir apdorojimo būdai, statistinės informacijos sklaida ir kita informacija.
2. Statistiniai duomenys renkami nuo 1990 m. Statistinė informacija apie visų rūšių spausdintinių leidinių skaičių bei tiražą skelbiama nuo 1991 m., informacija pagal kitus rodiklius – nuo 2005 m. Informacija apie skaitmeninius leidinius renkama ir skelbiama nuo 2024 m.

II SKYRIUS

TIKSLAS

3. Tyrimo tikslas – parengti ir paskelbti statistinę informaciją apie Lietuvoje publikuotų dokumentų leidybą.
4. Pagrindiniai statistinės informacijos vartotojai: valstybės ir savivaldybių institucijos bei įstaigos, akademinė visuomenė, verslo atstovai, žiniasklaida, tarptautinės organizacijos.
5. Tiriamasis laikotarpis – kalendoriniai metai.

III SKYRIUS

PAGRINDINĖS SĄVOKOS

6. Tyrime vartojamos pagrindinės sąvokos:
 - 6.1 **Brošiūra** – neelektroninis leidinys, turintis ne mažiau kaip 5, bet ne daugiau kaip 48 puslapius, išskyrus viršelius;
 - 6.2 **Dokumentas** – naudojama ir saugojama laikmena su joje įrašyta informacija: knyga, periodinis leidinys, kitas išspausdintas ar kitu būdu pateikiantis informaciją dokumentas;
 - 6.3 **Elektroninė knyga** – skaitmeninis monografinis leidinys, skelbiamas saityne, kuris gali būti laikomas spausdintinės knygos arba brošiūros analogu. Jai skaityti reikalinga tam tikra elektroninė laikmena arba/ir programinė įranga;
 - 6.4 **Elektroninis leidinys** – dokumentas skaitmeniniu formatu, skelbiamas saityne arba pateikiamas fizine laikmena (pvz. CD-ROM, DVD), kuriame dažniausiai vyrauja paieškai tinkamas tekstas ir kuris gali būti išleistas kaip spausdinto leidinio elektroninė versija;
 - 6.5 **Elektroninis serialinis leidinys** – serialinis leidinys, išleistas tik elektronine arba ir elektronine, ir kita forma;

6.6 **Garsinė knyga** – skaitmeninis monografinis leidinys, įrašytas balsu ir perteikiamas sakybine kalba, taigi suvokiamas klausantis, o ne skaitant;

6.7 **Garsinis serialinis leidinys** – skaitmeninis serialinis leidinys, įrašytas balsu ir perteikiamas sakybine kalba;

6.8 **ISBN** (angl. International Standart Book Number) – tarptautinis standartinis knygos numeris, identifikuojantis knygos pavadinimą ar laidą;

6.9 **ISMN** (angl. International Standart Music Number) – tarptautinis standartinis muzikos leidinio numeris, identifikuojantis natų leidinį;

6.10 **ISSN** (angl. International Standart Serial Number) – tarptautinis standartinis serialinio leidinio numeris, identifikuojantis serialinio leidinio antraštę;

6.11 **Knyga** – neelektroninis monografinis leidinys, turintis ne mažiau kaip 49 puslapius, išskyrus viršelius;

6.12 **Laikraštis** – serialinis leidinys, kuriame skelbiamos žinios apie einamuosius įvykius, kurio atskiros dalys yra registruojamos chronologine tvarka arba numeruojamos;

6.13 **Leidėjas** – asmuo arba organizacija, kurios veikla yra užsakyti, kurti, įteisinti, saugoti ir platinti informaciją spausdintine ir (arba) elektronine forma;

6.14 **Leidiny** – dokumentas, kuris dažniausiai leidžiamas daugeliu egzempliorių ir pateikiamas platinimui;

6.15 **Leidyba** – dokumentų gaminimas ir viešas platinimas;

6.16 **Serialinis leidinys** – viena paskui kitą einančiomis, numeruotomis arba datuotomis dalimis bet koku periodiškumu leidžiamas leidinys;

6.17 **Skaitmeninis leidinys** – apibrėžto turinio informacijos vienetas, kuris buvo suskaitmenintas arba iškart sukurtas skaitmenine forma. Skaitmeniniai leidiniai apima elektronines knygas ir serialinius leidinius bei garsines knygas ir serialinius leidinius;

6.18 **Tiražas** – visi leidinio egzemplioriai, išspausdinti vienu kartu;

6.19 **Žurnalas** – serialinis leidinys, leidžiamas įvairiais laiko tarpais neribotą laiką; numeriai nuosekliai numeruojami arba datuojami.

IV SKYRIUS

TEISINIS PAGRINDAS

7. Statistinį tyrimą reglamentuojantys teisės aktai:

7.1 Lietuvos Respublikos bibliotekų įstatymas;

7.2 Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2024 m. rugsėjo 25 d. nutarimas Nr. 806 „Dėl kultūros statistikos rengimo“.

8. Teisės aktai, susiję su tyrimu:

8.1 Lietuvos Respublikos Visuomenės informavimo įstatymas;

8.2 Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1996 m. lapkričio 22 d. nutarimas Nr. 1389 „Dėl spaudinių ir kitų dokumentų privalomųjų egzempliorių siuntimo bibliotekoms tvarkos“.

V SKYRIUS

TAIKOMI KLASIFIKATORIAI

9. Tyrime taikomi klasifikatoriai skelbiami Oficialiosios statistikos portale osp.stat.gov.lt
→ [Klasifikatoriai](#) :

- 9.1 Lietuvos Respublikos administracinių vienetų ir gyvenamųjų vietovių klasifikatorius (LR AVGVK);
- 9.2 Teritorinių statistinių vienetų klasifikatorius (NUTS).
- 10. Universalioji dešimtainė klasifikacija ([UDC](#)).

VI SKYRIUS

TIRIAMOJI VISUMA, ELEMENTŲ APRĖPTIS, SKAIČIUOJAMI (VERTINAMI) PARAMETRAI

- 11. Tiriamoji visuma – Lietuvos Respublikoje publikuoti dokumentai.
- 12. Stebėjimo vienetas – Lietuvos Respublikoje publikuoto dokumento privalomasis egzempliorius, gautas Lietuvos nacionalinėje Martyno Mažvydo bibliotekoje.
- 13. Visi statistiniai rodikliai skaičiuojami šalies, o laikraščių rodikliai – papildomai regionų, savivaldybių lygmeniu.
- 14. Pagrindiniai apskaičiuojami parametrai:
 - 14.1 knygų ir brošiūrų skaičius pagal teksto kalbą, paskirtį, tematiką;
 - 14.2 knygų ir brošiūrų tiražas pagal teksto kalbą;
 - 14.3 grožinės literatūros knygų ir brošiūrų skaičius;
 - 14.4 laikraščių pavadinimų skaičius pagal teksto kalbą, administracinę teritoriją;
 - 14.5 laikraščių metinis tiražas pagal teksto kalbą, administracinę teritoriją;
 - 14.6 žurnalų pavadinimų skaičius pagal teksto kalbą, paskirtį;
 - 14.7 žurnalų metinis tiražas pagal teksto kalbą, paskirtį;
 - 14.8 knygų ir brošiūrų leidėjų skaičius;
 - 14.9 suteiktų ISBN, ISMN ir ISSN skaičius spausdintiniams bei elektroniniams leidiniams;
 - 14.10 skaitmeninių leidinių pavadinimų skaičius pagal teksto kalbą.

VII SKYRIUS

TAIKOMI METODAI

- 15. Atliekamas ištisinis metinis statistinis tyrimas.
- 16. Rengiant statistinę informaciją taikomi klasifikavimo, grupavimo, sumavimo metodai.

VIII SKYRIUS

STATISTINIŲ DUOMENŲ ŠALTINIAI, DUOMENŲ SURINKIMAS IR APDOROJIMAS

- 17. Statistinių duomenų šaltiniai:
 - 17.1 Lietuvos integrali bibliotekų informacinė sistema LIBIS;
 - 17.2 ISBN ir ISMN bei ISSN Lietuvos agentūrų duomenys apie šalyje registruotus leidėjus bei suteiktus numerius leidiniams.
- 18. Trūkstami statistiniai duomenys gaunami susisiekiant su leidėjais elektroniniu paštu, telefonu.
- 19. Įvedant duomenis, atliekama jų kontrolė: tikrinami loginiai ryšiai, nustatomos trūkstamos reikšmės.

IX SKYRIUS

STATISTINIŲ DUOMENŲ IR STATISTINĖS INFORMACIJOS KOKYBĖS UŽTIKRINIMAS

20. Statistinių duomenų kokybei užtikrinti tyrimo vykdytojai atlieka duomenų analizę, redagavimą. Tikrinamas statistinių duomenų išsamumas ir patikimumas.

21. Ataskaitinio laikotarpio statistiniai duomenys lyginami su ankstesnių metų statistiniais duomenimis, kitų šaltinių informacija, tikrinamas rodiklių tarpusavio suderinamumas. Nustačius netikslumus, išsiaiškinamos jų priežastys, statistiniai duomenys tikslinami.

22. Paskelbus statistinę informaciją Oficialiosios statistikos portale, atnaujinami metainformacijos aprašai, kuriuose pateikiama informacija apie statistinių rodiklių kokybę pagal šias charakteristikas: reikalingumą, tikslumą ir patikimumą, savalaikiškumą ir punctualumą, palyginamumą ir suderinamumą.

X SKYRIUS

STATISTINIŲ DUOMENŲ IR STATISTINĖS INFORMACIJOS KONFIDENCIALUMO UŽTIKRINIMAS

23. Statistinių duomenų konfidencialumas užtikrinamas 2009 m. kovo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 223/2009 dėl Europos statistikos, panaikinant Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB, Euratomas) Nr. 1101/2008 dėl konfidencialių statistinių duomenų perdavimo Europos Bendrijų statistikos tarnybai, Tarybos reglamentą (EB) Nr. 322/97 dėl Bendrijos statistikos ir Tarybos sprendimą 89/382/EEB, Euratomas, įsteigiantį Europos Bendrijų statistikos programų komitetą (OL 2009 L 87, p. 164), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2015 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2015/759 (OL 2015 L 123, p. 90).

24. Statistinė informacija skelbiama taip, kad būtų apsaugota nuo tiesioginės ir netiesioginės statistinio vieneto duomenų atskleidimo galimybės.

XI SKYRIUS

STATISTINĖS INFORMACIJOS SKLAIDA

25. Statistinė informacija skelbiama:

25.1 [Oficialiosios statistikos portale](#) pagal Valstybės duomenų agentūros generalinio direktoriaus įsakymu tvirtinamą kalendorių (osp.stat.gov.lt → [Kalendorius](#));

25.2 Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos svetainėje www.lnb.lt.

26. Statistinė informacija teikiama pagal individualias institucijų ir kitų vartotojų užklausas.

XII SKYRIUS

NAUDOTOS LITERATŪROS SĄRAŠAS

27. Informacija ir dokumentavimas. Statistiniai duomenys apie išleistas knygas, laikraščius, periodinius ir elektroninius leidinius bei jų platinimą (tapatus ISO 9707:2008) : LST ISO 9707:2011. – Vilnius : Lietuvos standartizacijos departamentas, 2011. – VI, 17 p. – (Lietuvos standartas).

28. UNESCO Revised recommendations concerning the international standartization of statistics on the production and distribution of books, newspapers and periodicals, Paris, 1985.

29. Leidybiniai duomenys : metodinės rekomendacijos ir pavyzdžiai. – Vilnius : Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka, 2018. – 20 p.. – ISBN 978-609-405-162-3.

XIII SKYRIUS
BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

30. Pasikeitus metodikoje nurodytiems teisės aktams, taikomos galiojančios šių teisės aktų redakcijų nuostatos.

Parengė
Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos
Informacijos valdymo departamento
Duomenų valdymo skyrius